

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobce: **L. K.**, narozený dne x
t. č. x

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 12. 2019, č. j. MPSV-2019/239603-710/1,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 13. 1. 2020 domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl jeho námitky a potvrdil rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 22. 10. 2019, č. j. 46000/006210/19/010/PT (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím ČSSZ zamítla žalobcovu žádost o obnovu řízení ve věci námitek ukončeného pravomocným rozhodnutím ze dne 11. 12. 2015, č. j. 6310221467/46091/KRM. Tímto rozhodnutím ČSSZ zamítla žalobcovy námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 13. 7. 2015, č. j. 3610221467, jímž zamítla žalobcovu žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).
2. Žalobce namítl, že o žádost o přiznání invalidního důchodu podal dne 31. 12. 2009, což je den, k němuž měl být v řízení, jehož obnovy se domáhá, posuzován jeho zdravotní stav.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

Posudkový lékař však hodnotil žalobcův zdravotní stav ke dni vypracování svého posudku, tedy ke dni 25. 11. 2015, a dospěl k závěru, že procentní míra poklesu jeho pracovní schopnosti činí pouze 30 %, a tudíž není invalidní. Při vypracování posudku však posudkový lékař pochybil jednak tím, že vycházel z vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), která však v době podání žádosti nebyla účinná, jednak tím, že zohlednil i skutečnosti, jež nastaly až po dni 31. 12. 2009 (zejm. že žalobce nastoupil do výkonu trestu odnětí svobody, kde jsou zajištěna režimová opatření, díky čemuž se měl jeho zdravotní stav stabilizovat). Rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 12. 2015, jež se opírá o tento posudek, je tedy nicotné. Invalidita žalobce přitom trvá, neboť je vyučený truhlář a ve vězení svou profesi nemůže vykonávat. Obnova řízení tedy měla být žalobci povolena.

3. V doplnění žaloby doručeném soudu dne 1. 4. 2020 žalobce uvedl, že v různých posudcích vypracovaných v průběhu řízení o jeho žádostech o invalidní důchod se posudkoví lékaři, resp. posudková komise vyjadřovali k žalobcovým excesům v podobě fyzické agrese, o nichž vesměs konstatovali, že během výkonu trestu nebyly zaznamenány i s ohledem na nemožnost konzumovat ve vězení alkohol, ovšem možnost žalobcovy resocializace hodnotili jako téměř nulovou. Do budoucna nicméně připustili, že v souvislosti s přirozeným stárnutím organismu může dojít k poklesu fyzické složky agrese a posunu agrese do „nefyzických“ mechanismů. Žalobce v souladu se závěry posudkových lékařů uvádí, že ve vězení ve skutečnosti nikdy nedošlo ke stabilizaci jeho stavu, nýbrž právě pouze k posunu jeho agrese do „nefyzických“ mechanismů, jejichž projevem je podávání většího množství správních žalob.
4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě upozornil, že předmětem řízení zakončeného napadeným rozhodnutím byla obnova řízení, o niž žalobce požádal, avšak neprokázal naplnění podmínek stanovených § 100 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), tj. nepředložil žádné dříve neznámé skutečnosti, které existovaly v době původního řízení, ale nemohl je uplatnit, a nešlo ani o situaci, kdy by se provedené důkazy ukázaly nepravdivými. Naopak žalobce pouze rozporoval posouzení svého zdravotního stavu, míru poklesu pracovní schopnosti a schopnost vykonávat výdělečnou činnost ve vězení, což už tvrdil v soudním řízení o žalobě proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 12. 2015 o zamítnutí žádosti o invalidní důchod. Ovšem skutečnost, že žalobce s rozhodnutím ČSSZ nesouhlasí, neznamená, že by se důkazy, na nichž své rozhodnutí založila, ukázaly nepravdivými. K jednotlivým žalobním námitkám uvádí žalovaný, že rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 12. 2015 není nicotné, protože netrpí žádnou z vad vypočtených v § 77 odst. 1 správního řádu. Věcně žalovaný konstatuje, že se ČSSZ v námitkovém řízení zabývala všemi žalobcovými námitkami a přezkoumala své rozhodnutí ze dne 13. 7. 2015. Rozhodnutí ze dne 11. 12. 2015 sice založila na posudku ze dne 25. 11. 2015, což však neznamená, že by se posudkový lékař zabýval pouze zdravotním stavem žalobce k tomuto dni – naopak vycházel z podrobného vývoje žalobcova zdravotního stavu od roku 2006, který měl k dispozici, protože žalobce o invalidní důvod žádal v minulosti opakovaně (aniž byl kdy shledán invalidním). Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
5. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce požádal dne 28. 8. 2019 o obnovu řízení ukončeného rozhodnutím ČSSZ ze dne 11. 12. 2015. Uvedl, že se jedná v pořadí o druhou žádost o obnovu tohoto řízení. Prvá podaná žádost byla zamítnuta, protože v té době ještě

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

probíhalo soudní řízení o žalobě proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 12. 2015. Toto soudní řízení však již skončilo rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017-42, jímž byla zamítnuta kasační stížnost. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud mj. uvedl, že žalobce může při trvalém dohledu a režimových opatřeních vykonávat jednoduchou, psychicky nenáročnou práci. Z toho vyplývá jednak, že žalobce nemůže vykonávat profesi profesí truhláře, jednak že i pro výkon jakékoli jiné profese by žalobce musel mít zajištěny zcela mimořádné podmínky, které zaměstnavatel nezajišťuje, tím spíše, jde-li o zaměstnání ve věznici. Tyto skutečnosti měla ČSSZ zohlednit při posuzování míry poklesu pracovní schopnosti.

6. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 22. 10. 2019 ČSSZ žádost o obnovu řízení zamítla. Po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a obsahu žádosti shrnula, že žalobce rozporuje posouzení svého zdravotního stavu, míru poklesu pracovní schopnosti a schopnost vykonávat výdělečnou činnost ve vězení. Tytéž okolnosti rozporoval již v námitkovém řízení, jehož obnovy se domáhá, i při následném soudním přezkumu rozhodnutí, jímž bylo námitkové řízení skončeno. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017-42, mj. konstatoval, že zdravotní stav žalobce byl několikrát zevrubně posouzen, aniž některý z posudkových orgánů dospěl k závěru o invaliditě. Nebylo možné zohlednit, že je schopen práce jen za zcela mimořádných podmínek, neboť to lze učinit pouze v souvislosti s invaliditou třetího stupně [§ 39 odst. 4 písm. f) zákona o důchodovém pojištění]. Obecně platí, že pokles pracovní schopnosti a stupeň invalidity žadatele hodnotí posudkové orgány na základě objektivních lékařských nálezů, bez ohledu na to, kde žadatel aktuálně žije. To, že žalobce může ve vězení vykonávat jen omezený okruh prací, nemá vliv na jeho invaliditu. ČSSZ shrnula, že žalobce neprokázal existenci zákonných důvodů pro obnovu řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) či b) správního řádu a nenastal ani důvod pro obnovu řízení podle § 100 odst. 2 správního řádu. Rozhodnutí vydaná v řízení, jehož obnovy se žalobce domáhal, ostatně obstála v soudním přezkumu; jeho zdravotní stav byl tedy v řízení posouzen správně.
7. Proti prvostupňovému rozhodnutí se žalobce odvolal. V odvolání namítal, že ČSSZ v rozhodnutí ze dne 11. 12. 2015 uvedla, že ačkoli pro žalobcovu zdravotní postižení (smíšená porucha osobnosti a homosexuální sadismus) stanoví vyhláška o posuzování invalidity pokles pracovní schopnosti v rozmezí 30-45 %, posudkový lékař stanovil u žalobce míru procentního poklesu pracovní schopnosti na 30 %, a to s ohledem na to, že právě pobývá ve vězení, kde jsou zajištěna ochranná režimová opatření. Žalobce z toho dovozuje, že pokud by v době provedení posudku nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody, kde by neměl zajištěna režimová opatření, byla by stanovena vyšší míra poklesu pracovní schopnosti. Postup posudkového lékaře, potažmo ČSSZ je tak v rozporu s tím, co uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017-42, tedy že při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti nehraje roli, kde žadatel žije. Dále není pravdivé tvrzení obsažené v posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí Hradec Králové (dále jen „posudková komise“) ze dne 13. 5. 2016, že žalobce nikdy nepotřeboval medikamentózní psychiatrickou léčbu, jímž odůvodnila stanovení míry pracovní schopnosti na dolní hranici výše uvedeného rozmezí posudková komise. V ochranném léčení v Psychiatrické nemocnici v Opavě totiž žalobce medikamentózně léčen byl. Žalobce uzavírá, že se zřetelem k uvedenému je schopen vykonávat práci pouze za zcela mimořádných podmínek, což nebylo v řízení zohledněno; proto by měla být povolena jeho obnova.

8. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Po shrnutí průběhu řízení o žalobcově žádosti o invalidní důchod a následného soudního přezkumu žalovaný uvedl, že smyslem institutu obnovy řízení je umožnit nápravu v případech, kdy se dodatečně ukázalo, že skutkové okolnosti neodpovídaly skutečnosti, nebo vyšly najevo ve správním řádu taxativně uvedené okolnosti, jež mohly mít podstatný vliv na rozhodnutí. V posuzované věci nedošlo k tomu, že by vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly již v době původního řízení, ale účastník je nemohl uplatnit, ani se provedené důkazy neukázaly nepravdivými. Nedošlo ani ke zrušení či změně podkladového rozhodnutí. Žalobce žádné nové skutečnosti netvrdí, pouze požaduje nové meritorní posouzení skutečností, které byly známy již v původním řízení. Odlišný názor žalobce na posouzení těchto skutečností od hodnocení provedeného správními orgány v původním řízení, však není důvodem k povolení obnovy řízení.
9. Krajský soud v Praze na základě včas podané a přípustné žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu napadených výroků a uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), jimiž je vázán. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. O žalobě rozhodl soud podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání. Souhlas účastníků s tímto postupem se presumuje, neboť ani na výzvu soudu nesdělili, že by s rozhodnutím věci bez jednání nesouhlasili.
10. Podle § 100 odst. 1 správního řádu se řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci na žádost účastníka obnoví, jestliže
 - a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo
 - b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno,a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.
11. Podle § 100 odst. 2 správního řádu může účastník podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval, a to do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí. Obnovy řízení se nemůže domáhat ten, kdo mohl důvod obnovy uplatnit v odvolacím řízení. O obnově řízení rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni.
12. Předmětem správního řízení byla žalobcova žádost o obnovu pravomocně skončeného řízení o žádosti o invalidní důchod. Soud upozorňuje, že správní řízení o obnově podle § 100 správního řádu má dvě fáze, a to 1) rozhodování, zda se obnova řízení povolí (popř. nařídí z moci úřední), a 2) rozhodování v již obnoveném řízení. Ve fázi řízení o povolení obnovy správní orgán zkoumá pouze naplnění zákonných podmínek pro obnovu. Teprve po rozhodnutí o povolení obnovy, tedy v druhé fázi řízení podle § 100 správního řádu, se může správní orgán zabývat věcí samou. Úkolem správních orgánů tedy bylo posoudit, zda tvrzení předestřená žalobcem v jeho žádosti naplňují některý ze zákonných důvodů pro povolení obnovy řízení. Úkolem soudu je přezkoumat, zda v tomto směru postupovaly v souladu se zákonem.

13. Obnova řízení podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu slouží k nápravě skutkových nesprávností (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 5. 2010, č. j. 6 As 39/2009 - 74, publ. pod č. 2144/2010 Sb. NSS). Jde o mimořádný opravný prostředek, kterým se zasahuje do pravomocného rozhodnutí. Situace, kdy může být obnova řízení povolena, proto musí být skutečně mimořádná, a závažnost okolností, pro které má být řízení obnoveno, musí převážet nad principem právní jistoty. Obnova řízení naopak neslouží k nápravě vad řízení či nezákonnosti rozhodnutí správního orgánu a nezpochybňuje, že správní orgán vycházel v okamžiku vydání rozhodnutí z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Umožňuje pouze to, aby proběhlo nové řízení, ve kterém budou zohledněny skutečnosti a důkazy, které vyšly dodatečně najevo a které zpochybnily dosud zjištěný skutkový stav, aniž mohly být uplatněny v předcházejícím řízení. Jinými slovy, řízení o obnově nelze využít k přezkoumání správnosti závěrů vyslovených správními orgány v průběhu řízení o žalobcově žádosti o invalidní důchod.
14. Soud se shoduje s žalovaným, že žalobce v žádosti nepředestřel žádná tvrzení, která by bylo možno označit za nové skutečnosti či důkazy ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) ani b) správního řádu [soud ponechává stranou § 100 odst. 1 písm. b) správního řádu, neboť žalobce tento důvod pro obnovu řízení nikdy v průběhu řízení netvrdil]. V žádosti o obnovu řízení, v odvolání i v žalobě žalobce namísto toho podrobně rozebírá závěry posudkových lékařů a posudkové komise a nesouhlasí s nimi, zejména tvrdí, že mu s ohledem na různé okolnosti měla být stanovena vyšší míra poklesu pracovní schopnosti. Žádná z uvedených okolností však nepředstavuje novou skutečnost, kterou by žalobce nemohl uplatnit dříve, ani se žádný provedený důkaz neukázal jako nepravdivý.
15. V žalobě pak žalobce uvedl dva důvody, proč má za to, že mu měla být obnova řízení povolena. Prvním důvodem má být to, že posudkový lékař posuzoval jeho zdravotní stav ke dni vypracování posudku a nikoli ke dni podání žádosti o invalidní důchod, takže zohlednil okolnosti, jež v době podání žádosti neexistovaly (stabilizace žalobcova zdravotního stavu ve vězení), a právní předpisy, jež tehdy nebyly účinné (vyhláška o posuzování invalidity). Druhým důvodem pak má být tímto pochybením způsobená nicotnost rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 12. 2015. Ani jeden z nich však důvod pro povolení obnovy řízení nepředstavuje. Nejde totiž vůbec o prezentaci (nových) skutkových okolností či zpětně vyjevenou nepravdivost některého z provedených důkazů, nýbrž o žalobcovu právní argumentaci proti rozhodnutím vydaným v řízení, jehož obnovy se domáhá. Institut obnovy řízení však neslouží k tomu, aby dostal žalobce další příležitost uplatnit proti rozhodnutím v řízení o žádosti o invalidní důchod argumentaci, kterou neuplatnil dříve (v opravných prostředcích, správní žalobě či kasační stížnosti). Je patrné, že žalobce svou argumentaci precizoval v návaznosti na závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 18. 7. 2019, č. j. 4 Ads 275/2017-42, jež byl vydán až po skončení řízení, jehož obnovy se žalobce domáhá (rozsudek byl vydán v rámci soudního přezkumu rozhodnutí, jímž toto řízení skončilo). Ani to z něj však nečiní novou skutkovou okolnost, neboť jde o právní argumentaci, kterou mohl i sám žalobce uplatnit v řízení, jehož obnovy se domáhá. Na okraj soud uvádí, že žalobcem nově uplatněná argumentace je navíc lichá, neboť posouzení zdravotního stavu posudkovým lékařem ČSSZ pro účely řízení o žádosti o invalidní důchod je komplexní (zohledňuje vývoj zdravotního stavu žadatele) a mj. se při něm stanoví, kdy došlo k vzniku invalidity. Pro rozhodnutí je klíčový zdravotní stav žadatele ke dni vydání rozhodnutí o žádosti, avšak je hodnocen i vývoj zdravotního postižení před tímto dnem, což znamená, že ke stanovení invalidity může dojít i zpětně. Smyslem invalidního důchodu je alespoň částečně nahradit příjem, o

Shodu s prvopisem potvrzuje: Z. V.

něž žadatel přichází v důsledku svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Není vyloučeno, že se zdravotní stav žadatele změní (zlepší či zhorší) i mezi podáním žádosti a vydáním rozhodnutí. Závěr o míře poklesu pracovní schopnosti proto musí odpovídat aktuálnímu stavu ke dni rozhodování o žádosti, jinak by hrozilo, že žadatel bude pobírat invalidní důchod bezdůvodně, nebo mu naopak v rozporu s jeho skutečnými potřebami nebude přiznán, nebo ne v odpovídající výši. Obecně také platí, že rozhodnutí se vydává na základě právního stavu, který zde je v okamžiku jeho vydání – tedy podle právních předpisů, které jsou platné a účinné v době jeho vydání, nikoli v době zahájení řízení.

16. Důvodem pro obnovu řízení není ani tvrzená nicotnost rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 12. 2015. K odstranění nicotného rozhodnutí institut obnovy řízení neslouží – nicotnost rozhodnutí prohlásí nadřízený správní orgán kdykoli, jakmile se o ní dozví (§ 77 odst. 2 správního řádu), a bez návrhu k ní přihlédne i správní soud 76 odst. 2 s. ř. s.). Jen na okraj soud poznamenává, že jestliže rozhodnutí ze dne 11. 12. 2015 obstálo v odvolacím řízení, v soudním přezkumu před krajským soudem a v kasačním přezkumu před Nejvyšším správním soudem, pak je v zásadě vyloučeno, že by bylo nicotné, tedy že by trpělo vadami vypočtenými v § 77 správního řádu, které by všechny uvedené správní orgány i soudy přehlédly.
17. V replice žalobce namítl, že navzdory závěrům učiněným posudkovými lékaři, resp. posudkovou komisí není jeho zdravotní stav stabilizovaný, pouze došlo k poklesu fyzické složky agrese a posunu agrese do „nefyzických“ mechanismů v podobě podávání většího množství správních žalob. Tato žalobní námitka však byla uplatněna opožděně. Podle § 71 odst. 2 s. ř. s. může žalobce rozšířit žalobu o další žalobní body pouze ve lhůtě pro její podání, která podle § 72 odst. 1 s. ř. s. činí 2 měsíce ode dne, kdy bylo žalobci rozhodnutí oznámeno. Napadené rozhodnutí bylo žalobci podle doručanky, jež je součástí správního spisu, doručeno dne 23. 12. 2019. Posledním dnem pro podání žaloby bylo tedy pondělí 24. 2. 2020, což byl také poslední den, kdy mohl žalobce žalobu podanou dne 13. 1. 2020 rozšířit o další žalobní body. K žalobnímu bodu uplatněnému v replice podané k poštovní přepravě dne 31. 3. 2020 a doručené soudu dne 1. 4. 2020 proto soud nemohl přihlédnout a nemohl se jím věcně zabývat.
18. Jelikož soud neshledal žalobní body důvodnými a nezjistil ani žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
19. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 2 s. ř. s., podle něhož nemá správní orgán ve věcech důchodového pojištění právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 12. května 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
soudce